



Коледа съвпада с периода на **зимното слънцестоене** и връзката на празника с този повратен момент в природата определя и богатството на празничната обредност, каза за Радио “Фокус”- Видин етнографът от

видинския регион

Десислава Божидарова

. Светлият ден фиксира началото на новата слънчева година и затова изобилства с гадания и предсказания за бъдещето, както и с различни

магични обреди

и действия, които имат продуциращ, отгонващ и предпазващ характер, допълни тя.

Бъдни вечер е тази част от празничния комплекс, която носи най-богата обредност. Много е важно цялото семейство да седне рано на масата, за да узреят рано житата, разказа Десислава Божидарова. Тя отбеляза, че традиционно софрата е ниска и преди да се сложат ястията, се слага слама, а отгоре се застила традиционната покривка – месал, на която се реди трапезата. Никой не трябва да става от масата, за да не стават квачките от яйцата си. Само на стопанинът на къщата е позволено да става, но трябва да ходи приведен, за да натежат житата от плод.

Трапезата е изключително тържествена на този празник. Ястията са предимно постни и трябва да са нечетен брой. С тях се цели да се покаже това, което ражда земята, затова на масата трябва да има от всичко – задължително да има чесън и орехи, допълни етнографът. По орехите се гадае какво ще е здравето на всеки член от семейството, в зависимост от това каква е вътрешността на ореха, който е избрал.

Хлябът е много важен в днешния ден според традицията, подчерта Божидарова. Особено много се държи на чистотата на месачката, която докато го замесва, трябва да е празнично облечена и да нарича думи за здраве и плодородие. Месът се три вида хляб. Първият е посветен на самия празник – кръгла пита, изрисувана с изображения на кръст, цветя и кръгове. За Западния край е характерна погачата с пара, уточни етнографката. Вторият хляб е посветен на селското стопанство, затова и пластичната украса по него пресъздава различни етапи от селскостопанския живот. Третия хляб е за коледарите, така наречения Коледарски кравай, който момите даряват на избранника си сред коледарите.

В празничната вечер стопанинът е този, който разчупва хляба и дава по едно парче на всеки, като едно парче се оставя за къщата. То се слага под иконата. Поверието гласи, че момите трябва да скрият къшей от хляба под възглавницата си и през нощта ще сънуват момъкът, за който ще се оженят.

Бъдни вечер се характеризира с най-голяма обредност сред зимните празници

Написано от ivailo

Събота, 24 Декември 2011 21:56

Специфичното за коледуването в Западна България е това, че коледарчетата са деца между 6 и 12 години. Стопанката ги посреща със сито, пълно с житни зърна, които посипва по тях и около тях. Те чукат с тоягите си по падналото жито и това е поличба за плодородие. На най-здравото дете стопанката дава тиква, която то трябва да разбие с един замах на прага на дома, така че да се разпилеят семената – пак знак за плодородие. Етнографът допълни, че много важна част от ритуала на Бъдни вечер е и хвърлянето в огнището на предварително приготвена дъбова шума от коледарчетата, които хвърляйки наричат пожелания за плодородие. На края на ритуала стопанката дарява децата със сушени плодове, орехи и кравайчета.

Радио "Фокус"- Видин

{loadposition user28}